

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenvestplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro n.o. 468874 t.a.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Zondaggroep I,
5 augustus 1962.

Goedenmorgen, vrienden.

Ik wilde u deze maal spreken over verschillende mogelijkheden in het menselijk leven; mogelijkheden, die naar ik meen, belangrijk zijn.

"Wanneer een mens zichzelf beschouwt als een uitverkorene," zegt een oude wijsgeer, "stelt hij zich buiten de gemeenschap der mensen en een ieder is zijn vijand. Wie echter mens is met de mensen, hij zal in de mensheid altijd zijn geborgenheid vinden.

Wie de geest uitwerpt, maakt zich tot vijand van de geest. Maar wie de geest aanvaardt als deel van zijn bestaan, hij leeft in harmonie met de geest."

Dit is een belangrijker spreuk dan gij misschien vermoedt. Want vaak is ons gevraagd b.v.: "Waarom, waarom toch wordt het volk der Joden vervolgd?" En dan is het antwoord - naar ik meen - voor een gedeelte gelegen in de uitspraak, die ik u citeerde. Zegt Israël niet: "Onze God is de Ene, de levende God en wij alleen zijn Zijn kinderen, Zijn uitverkoren volk." Zo stelt men zich in de bitterheid van het nog-niet-vervuld-zijn van de uitverkiezing tegenover de mensheid. Men wijst af en gaat niet op in anderen. En wie niet opgaat in anderen, hij verbreekt de harmonie. Wie de harmonie verbreekt, verbreekt alle banden.

Het is misschien wat wreed om u op een zonnige dag als deze te herinneren aan deze eigenaardige neiging van de mens om zich te verheffen boven anderen en zich daarbij vooral te beroepen op zijn God.

Ik heb mensen gekend en heb geesten uit het duister gered, die hun leven lang hebben gezegd: "Ik ben de uitverkorene van mijn God. Slechts voor mijn God heb ik mijn verplichtingen." Maar zij vergaten dat hij, die niet in staat is waarlijk en oprecht de mens te dienen, niet in staat zal zijn zijn God waarlijk te dienen.

Ik heb mensen gezien, die spraken over de grote wijsheid, de uitverkiezing, die hun ten deel was gevallen en zij begrepen niet dat het een deel was van hun cosmische ontwikkeling.

In de dagen, die komen ontwikkelt zich de wereld. Krachten van licht maar ook krachten, die disharmonisch werken op een ieder, die slechts zichzelf zoekt, beroeren in steeds sterkere mate de wereld. De krachten van omwenteling, van crisis naderen. En de mens, die zich in deze dagen wil beroepen op zijn recht, op zijn uitverkoren-zijn, op zijn behoren tot een natie en niet tot een mensheid, op zijn behoren tot de groep ingewijden en niet op zijn dienstbaarheid aan de mensheid, zal in deze krachten zijn ondergang kunnen vinden.

"Want waarlijk," heeft men geschreven, "de vrijheid is gelegen in het erkennen van de plichten, die de tijd brengt en in het erkennen van de vreugden des levens, die de plicht verzoeten."

Misschien denkt gij dat dit een filosoferen is, dat geen direct nut

heeft. Maar waarom zou ik in de harde technische termen spreken, die gij geleerdheid noemt, als de wijsheid zo eenvoudig is?

Gij leeft allen en gij maakt van uw leven zelf wat ge wilt. Ge kunt u terugtrekken uit de mensheid; ge kunt u stellen boven anderen; ge kunt u meer- of minderwaardig achten en in al deze gevallen is uw leven ongelukkig. Ge kunt ook beseffen, dat de wereld voor u is geschapen en dat de mensheid en de vreugden der mensheid deel zijn van uw leven. Ge kunt u verheugen, waar vreugde mogelijk is. Ge kunt rust zoeken, waar rust te vinden is; en indien ge dit doet, is uw leven gelukkig en uw geest vrij. Dan spreken de krachten van licht, de krachten van nieuwe bewustwording en ontwikkeling sterk in u en groeit de vreugde. Wees vrij! Het is een kreet, die ge bij ons reeds vele malen hebt gehoord.

Maar, vrienden, "vrij zijn" betekent niet slechts een recht bezitten. Het betekent ook afstand doen van rechten. Want indien ge u bindt aan een mens, aan een gedachte, aan een bezit, zo zijt ge de gevangene daarvan. Indien ge u beroept op uw rechten en niet op uw mogelijkheden, gij zult de gevangene zijn van de rechten, die ge in uzelve veronderstelt. Ware wijsheid, ware vrijheid bindt u nimmer!

Indien gij uw leven, uw wereld of een mens bemint, bemin met mate. Indien gij de mensheid, een zaak, een ideaal, een God dient, dien met mate. Wees nimmer extreem, want alle extremisme is dodelijk voor vrijheid en geluk.

Het is de laatste maal, dat deze groep in deze vorm tezamen komt. En dat betekent, vrienden, dat gij u moet afvragen, hoe gij verder wilt gaan. Dat ge u zult afvragen, of het de moeite waard is voort te gaan. Maar wie kan hier beslissen? Ge kunt slechts voor uzelf erkennen, dat alles goed is zolang het met mate wordt genoten, zolang het voor u een innerlijke rust, een vreugde, een vrede baart, die u niet bindt.

Gij allen zult u afvragen, waarom ik deze wijsgerigheid en deze soms wat traag en somber klinkende klanken over u uitgiet? Laat mij dan trachten - ondanks mijn tegenzin - enkele beelden aan de werkelijkheid te ontleenen.

De wereld is verdeeld. Elke verdeeldheid, die te ver wordt doorgevoerd, brengt chaos. Elke verdeeldheid, die ook in de mens bestaat, brengt tevens onevenwichtigheid. En als wij de vreugde van het goddelijk bestaan, de intensiteit van een cosmische waarheid willen ervaren, zo zullen wij niet tegen onszelf verdeeld mogen zijn en zullen wij de verdeeldheid van onze wereld moeten bestrijden.

Als ik een grens trek tussen mijn wereld en de uwe, dan kan ik niet tot u spreken. Als ik mij de wijzere, de meer ingewijde acht, wordt het mij moeilijk om tot u te spreken. En zo kan ik voortgaan. Overal waar een grens wordt getrokken, waar een groter onderscheid wordt gemaakt, komt de chaos en komt de haat. En hoevele grenzen trekken de mensen niet in deze dagen?

Een mens, die werkelijk wil leven, die geestelijk bewust wil zijn, die in de grote cosmische harmonie zijn juiste plaats wil vinden, zal de grenzen moeten vernietigen, die hij zichzelf heeft geschapen en zal de grenzen moeten misachten, die de mensheid voor hem schept. Een stoutmoedige raad misschien; maar denk verder.

Hoeveel mensen leven in deze tijd ongelukkig, omdat zij bezit, inkomen en verwerving de meest belangrijke zaken achten? De gaven van deze wereld zijn de mens gegeven tot vreugde. En al, wat u gegeven is en wat ge kunt verwerven, kan belangrijk zijn voor die vreugde. Maar welke dwaas verhandelt zijn innerlijke vreugde, zijn vrede en zijn geluk voor wat dood metaal, wat eerbetoon of wat leuzen? Hoeveel dwazen zijn er dan niet op de wereld? En toch vraagt het komende licht wijsheid.

Er worden woorden gesproken van geweld. Er wordt uitgeroepen, dat wij moeten strijden voor waarheid, voor vrijheid, voor democratie. Maar zeg mij: wanneer ik dood uit naam van de dictatuur, ben ik dan slechter dan wanneer ik dood uit naam van de democratie of van mijn God? Doden blijft doden. En toch zeggen de mensen dat het goed is te strijden voor het ene en slecht te strijden voor het andere. Zijn zij dan dwaas?

Het is niet de taak van de mens om het geweld te scheppen. En als hij het doet, doet hij dit uit de disharmonie en nimmer uit het begrip der grote werkelijkheid. Schep daarom geen geweld en geen strijd.

Uw wetenschap verheft zich. Meer ben ik, zo stelt zij, dan alle onwetendheid der eenvoudigen. Ik vraag mij af, of het niet wijzer is het wonder van een enkele bloem te genieten dan u te laten voorstaan op de atomen, die ge hebt verbrijzeld.

Mens-zijn wil zeggen: een stoffelijk deel zijn van een grote werkelijkheid. Een-zijn met de grote Geest en de grote Kracht wil zeggen: van uit uzelf die Geest en die Kracht openbaren. Dit is niet mogelijk zonder harmonie. Dit is niet mogelijk zonder begrip van eenheid, zonder een zekere vrijheid t.o.v. de verschijnselen van uw wereld.

God is licht en volmaaktheid en vreugde. Kunt gij dan in droefgeestig verlangen naar de vreugde, die u eens zal worden gegeven uw God waarlijk dienen?

God is alomvattend. Kunt gij dan uw God dienen door uzelf of uw wereld te beperken in eng-geestelijke en menselijke wetten en interpretaties?

Dit zijn feiten, vrienden.

Sommigen zeggen: "Het leven is voor mij niet meer te dragen." Maar indien gij het leven niet kunt dragen, leeft gij dan nog werkelijk? Want het zijn de gedachten, die lijden en niet de mensen

Men roept in een gevangenis uit: "Deze beslotenheid is voor mij niet te dragen." Maar leeft het lichaam niet zoals altijd? Is het niet de geest die ledig wordt, omdat zij weigert te erkennen dat de geest niet wordt beperkt door de muur van een kerker?

Anderen roepen uit: "Ik kan deze pijn, dit lijden niet langer dragen." Maar lijden zij in feite niet met hun denken meer dan met hun lichaam, ook al beseffen zij dit niet?

Zo roepen mensen uit: "Ons wordt een onrecht aangedaan!" Maar kan u waarlijk een onrecht worden aangedaan, tenzij ge beseft waar gij zelve faalt en eerst recht doet aan anderen?

Sommigen roepen uit: "Hoe voel ik mij gekrenkt, dat ik geen leiding mag geven aan anderen!" Maar hoe kunt ge anderen leiden, wanneer ge onrustig zijt, omdat uw taak binnen het Al niet het "de meerdere-zijn" van anderen inhoudt? Misschien vindt ge deze woorden dwaas, maar ze zijn waar.

Mens-zijn wil zeggen: deel zijn van een cosmische eenheid. Mens-zijn in deze dagen - hetzij in stoffelijke of geestelijke vorm - betekent: worden omspoeld door licht en lichtende krachten, steeds nader komen tot werkelijkheid en waarheid en niet slechts iets nieuws gewinnen. Het betekent eeuwig zijn, ongeacht schijnbare beperking.

Er zijn in de tempels der oudheid soms spreuken gebeiteld, die voor deze dagen geschapen lijken te zijn. Zo staat er:

"Zal hij, die glimlachend door het leven gaat, niet door de glimlachende hemelvorst worden ontvangen?"

En er staat geschreven:

"Is hij, die niets voor zichzelf vergt, niet rijker dan alle goden?"

Er staat geschreven:

"Wie de rode glans van het geluk vreest om haar felheid, vindt in het afgrond-diepe zwart der wanhoop hetzelfde rood als een verterende vlam, die van vreugde wordt tot haat en leed."

Dit kentekent uw wereld en de crisisverschijnselen der komende dagen: haat. Indien gij waarlijk mens wilt zijn, haat niet! Want in de haat keert de mens terug tot het chaotische en het demonische.

Zoek het ook niet in een liefde, die de werkelijkheid ontkent. Want hij, die uit liefde de werkelijkheid vervalst, scheidt voor zichzelf de valkuil van het onbewust-zijn en dwingt zich terug tot chaos. Liefde voor het leven, liefde voor al wat leeft is goed, maar het moet een liefde in waarheid zijn.

Maak geen goden van mensen en mensen van dieren. Zie ze zoals ze zijn en erken ze.

Geniet het schone, dat u is gegeven. Erken de waarde van wat bestaat,

maar laat u nimmer verleiden om het bergkristal diamant te noemen en de geslepen kiezelsteen een schat van onprijsbare waarde.

In deze dagen gebeurt dit steeds weer. Men roept uit: "Welk wonder bezitten wij! Hoe rechtvaardig zijn wij! Hoe groot zijn wij!" Of ook: "Hoe worden wij verraden en verlaten!"

Zij, die dit zeggen, trachten uit het afval van 's levens ervaring een edelsteen te maken; maar de lichtende glansen der werkelijkheid wijzen zij af, omdat zij te hard zijn.

Besef wel, dat deze tijden grote tijden zijn; maar tijden zo hard, dat gij dit misschien reeds wreedheid wilt noemen. Want kan een Licht, dat alle dingen schept en alle dingen doordringt, zacht en koesterend zijn? Kan de scheppende Kracht, die de chaos ordent en met de zweep van haar lichtende Kracht tot wetten vormt, zijn als het zachte zingen van een moeder? Men kan niet verwachten dat het Eeuwige, de kracht uit de hoogste Geest, zijn wezen verloochent, omdat de mens alleen koestering verlangt.

Besef, dat het uw eigen leven is dat gij schept; uw eigen leven dat gij hebt gevormd en dat het uw eigen ervaren zal zijn, waaruit gij nieuw licht en bewustzijn vindt.

Waarlijk, roep niet: "Dit is onmogelijk te dragen! Dit is een leven, dat geen zin meer heeft! Dit is een wereld, die ten onder zal gaan!" Want wie zo roept, schept de chaos; schept een leven vol leed. Maar zeg tot uzelf: "Zoetekens laat ik mij doorpriemen door het lichtende licht. Zacht en zonder verzet, in nederigheid draag ik de krachten die komen, wetend, dat de schijnbare sluier van heden morgen het licht zal zijn van een werkelijkheid."

Zeg niet dat deze chaos van uw wereld, deze dwaasheid van menselijke haat en bezitszucht, dit jachtig voortstreven naar een einddoel dat niemand kent, eeuwig is. Misschien lijkt het u dat de mens en de wereld nooit anders zijn geweest. Maar ik zeg u: Kort zijn de dagen en kort is nog de tijd dat, wat nu bestaat, voortgaat. Kort zijn nog slechts de ogenblikken, waarin de wereld het uitschreeuwt in bitterheid en haat; want deze dingen gaan voorbij.

De waarheid ligt in de harmonie; niet in de verdeeldheid. De waarheid ligt in de stil erkende vreugde van het een-zijn met alle dingen; en niet in de beperkte afzondering van het lijden. De werkelijkheid ligt niet in de uitblussing, het verlies en de dood, maar in een leven dat alle werelden samenvat.

En dit geldt voor uw tijd en uw wereld in het bijzonder. Soms is de tijd van de cosmos zo traag, dat een mens in heel zijn leven slechts eenmaal de harteklop van het Al hoort. Maar nu wordt de tijd van de mens en van de cosmos nader tot elkaar gebracht. Sterker en sterker klopt het cosmische hart. Sneller en sneller volgen de slagen elkaar op; en in één mensenleven hebben de meesten reeds vijf- of zesmaal die slag gehoord. En het duurt niet lang meer, of uit die versnelling klinkt als een voortdurend dreunende trom het cosmische leven door in de wereld der mensheid; een regelmaat scheppend achter het leven van de mens, een nieuwe vorm gevend aan zijn wetten en ervaring, zodat het cosmisch is.

O, het is nog maar een korte tijd. Nu ontwaakt uw wereld tot de harteklop van het Al. Zo dadelijk drijft zij voort. En weer binnen de beslotenheid van haar nieuwe Heerser zal zij sluimeren en in haar onbewust-zijn zal haar tijd zich zo versnellen, dat het haar lijkt, of slechts eens in vele generaties het hart van het Al klopt. Maar nu, nu ligt er eenheid in dit kloppen van de cosmos zelf: het pulserend ritme van de onzienlijke bron en het menselijk leven. Daarom is het nu de tijd om deze lichtende en levende kracht te beseffen. Nu is het de tijd om achter het duister van de waan door te dringen tot het nieuwe licht en de nieuwe werkelijkheid, die voor allen en alle tijden gelijk zal zijn.

Het is daarom, dat wij tot u zeggen: Wees vrij. Het is daarom, dat wij tot u zeggen: Ken vrede. Het is daarom, dat wij u zeggen: Wees gelukkig. Want slechts in vrede, in harmonie en in geluk kan de mens zijn God ontvangen.

gen. In strijd en verzet of in bitterheid is er slechts waan.

Dit, vrienden, is mijn bijdrage voor heden. Ik geef het woord aan de tweede spreker voor deze bijeenkomst, die tevens de laatste is.

-:-

Vrienden.

Het is voor ons moeilijk om deze toch helemaal uit het Oosten stammende gedachtenwereld te volgen. Want al moeten we onderschrijven wat wordt beweerd en gezegd; al weten ook wij dat het ritme van het leven zich versnelt en dat de cosmische werkelijkheid dichter bij de stoffelijke en geestelijke werkelijkheid van heden staat dan ooit te voren, toch ligt er ergens het filosofisch element, dat wij graag zouden willen omzetten in een technisch. En dan voel ik me bijna genoopt te betogen, dat - als er een overgang tussen twee krachten plaatsvindt - er een periode van vertraging en versnelling optreedt.

Wanneer u een raket naar de maan stuurt, dan komt er een ogenblik dat de zwaartekracht van de aarde haar terughoudt, totdat zij bijna schijnt stil te staan; en dan begint ze weer te vallen, sneller en sneller, totdat zij met bijna een derde van haar aanvangssnelheid het maanoppervlak naderd.

Het is hier niet een kwestie van een aarde en een maan. Het is niet het grote en machtige verleden. Integendeel, de verhoudingen liggen haast omgekeerd. Men heeft zich verwijderd van het oude en het primitieve in de mensheid. Het oudere en meer primitieve contact a.h.w., dat de vorige Heerser nu eenmaal moest leggen tussen de dieptegolf van materialisme en het geboren-worden van geestelijk besef, dat op het stoffelijke is gebaseerd. Maar nu naderen we de perioden van een grote, van een cosmische, een geestelijke kracht. Het is logisch, dat na de schijnbare stilstand (het schijnbaar niet voortgaan van de tijd) nu sneller en sneller de ontwikkelingen moeten plaatsvinden, want ge gaat naar een nieuw doel toe; een doel dat mystiek, dat esoterisch is; een doel dat a.h.w. voor een groot gedeelte vrij staat van de zuiver stoffelijke werkelijkheid, waarin u leeft.

U begrijpt, dat daarover heel veel te zeggen zou zijn. We zouden vergelijkingen en berekeningen kunnen maken omtrent b.v. de verhoudingen van het afgelopen tijdperk en het komende tijdperk. En we zouden ook kunnen nagaan in hoeverre het bewustzijn (dus de feitelijke groei van de mensheid), haar wetenschappelijke ontwikkeling en haar geestelijke ontwikkeling een rol spelen; en deze misschien vergelijken met de massa van het ruimtevaartuig, dat we zo even op reis hebben gestuurd.

Maar ik vraag me af, of het wel nuttig is? Ik weet, wij vragen naar het concrete. We vragen naar het reële, maar we vergeten heel vaak dat de cosmische realiteit in al haar eenvoud, direct toegepast op de mens, veel meer waar is dan onze ingewikkelde berekeningen. En daarom waag ik het niet om al hetgeen mijn voorganger heeft gezegd te critiseren. Natuurlijk, ik geef toe: het lijkt soms, of er ergens een hiaat is, of hij niet is verdergegaan, of er iets onafgemaakt bleef. Maar dat is het Oosten. Want er zijn dingen, die niet met woorden te zeggen zijn, die je in jezelf moet ervaren, die je moet aanvoelen.

Nu kunnen we natuurlijk met dadels gaan gooien. Onze vriend spreekt over een komende crisis; en dan gaat de hele wereld niet in elkaar storten of iets dergelijks, maar er komt een zeker dieptepunt; er komt een verandering. U zou kunnen zeggen: Het ruimteschip gaat zich omwenden. U weet, als het zo ongeveer een derde van de totale afstand van de maan is verwijderd, dan wendt het ruimteschip zich om zijn straalpijpen op het oppervlak van de maan te kunnen richten. Nu, zo'n zelfde draai is nabij; en dat is de crisis. Een omzwenking, die je misschien niet eens merkt. Een zeer geringe verandering van verhoudingen; maar een totaal andere richting. Datgene, waar we

eens met ijver naar hebben gestreefd om het te bereiken, keren we nu de rug toe. Datgene, waarop we eens steunden om het te bereiken, ligt nu boven ons en wordt hernieuwd gezien als een doel.

En dat wil onze vriend eigenlijk zeggen. Hij probeert ons duidelijk te maken dat alles, wat op het ogenblik zo belangrijk lijkt (kwesties van leven en van dood, van democratie en dictatuur, van wetenschap of wat anders) in feite maar onbelangrijk zijn. Hij probeert duidelijk te maken, dat de mens zich in zijn denken moet beheersen. En dan denkt de mens weer onmiddellijk aan de gedachte, die in een corset wordt gesjord, ingepent en vastgeregen, totdat ze zich ternauwernood kan verroeren en in één rechte houding verder moet wandelen vol waardigheid, die in feite niet de hare is. Maar dat is de bedoeling niet.

Het beheersen van de gedachten betekent niet dat je je gedachten in één richting dwingt; en het betekent helemaal niet dat je jouw opstandigheid of je verlatenheid eenvoudig terzijde zet, maar het betekent dat je leeft; dat er één richting en één geheel is en dat je steeds teruggrijpt naar die harmonie, omdat dat de enige weg is. Dat je teruggrijpt naar het onbegrensde bestaan en dat je weigert om je gedachten te laten dwalen bij enkele details, maar steeds probeert het geheel te zien. En daarin geeft hij - geloof ik - wel de grootste les, die wij allen kunnen begeren.

O, ik weet het, wij kunnen aan de stand van de sterren aflezen wat er allemaal gaat gebeuren, als we tenminste zo stom zijn om precies datgene te doen, wat die sterren aanduiden; maar het is niet noodzakelijk. En ik weet ook, dat we allemaal precies kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren. We kunnen dat zeggen aan de hand van de grote profeten van het verleden: de Apocalypse, Nostradamus en wie weet ik nog meer. Maar we moeten eerst de zaak kunnen interpreteren en door die interpretatie is de toekomst ons alweer ontsnapt. Want pas wanneer de profetie is vervuld, erkennen we dat ze is geschied; en misschien dat we dan nog weigeren om dat te erkennen.

Vrienden, we hoeven niet te grijpen naar de kennis van morgen. We moeten grijpen naar de feiten van heden. En als ik dan de zin van alles, wat mijn voorganger heeft gezegd, nu eens even herleid tot mijn meer praktische manier van spreken, dan betekent het eigenlijk: Leef vandaag! Waar je vandaag vreugde, harmonie kunt vinden, daar moet je die vreugde, die harmonie vinden. En dan moet je ze niet zien in een beperkte verhouding, in een beperkt bestaan, in een beperkt begrip, maar je moet proberen dat zoveel mogelijk met de hele wereld te hebben. Je moet proberen om alle tegenstellingen a.h.w. op te heffen en gelijktijdig alle vreugde, alle bewustzijn, alle intense kracht van het leven verder uit te breiden.

Wees positief. Dat betekent niet alleen: doe nu alleen maar het goede. Maar het betekent: doe dat wat je doet in samenhang met de wereld en niet alleen met jezelf of met een enkele persoon of een enkele stem. En als je dat vandaag doet, dan vorm je daarmee het begrip voor de ontvankelijkheid van morgen. Wanneer je vandaag zo leeft, dan vind je de harmonie, die het je mogelijk maakt om de grenzen in de tijd, de grenzen tussen verleden, heden en toekomst a.h.w. weg te vagen en te leven als één geheel. Als je in staat bent om die vorm van geluk, van innerlijke begeestering misschien, te vinden, ondanks wat je bent of hoe je leeft of hoe je handelt, dan kun je een harmonie vinden, die alle grenzen tussen sferen en werelden overschrijdt. Dan kun je één-zijn met God en met de hoogste geestelijke krachten en met je dierbare overgeganen en desnoods - als het nodig is - met een kracht in het duister. Dan is er helemaal geen verschil meer; je kunt grenzen laten wegvallen. En ik geloof, dat door dit doen wegvallen van grenzen, dit niet meer willen erkennen van de beperking, die uit een zuiver egocentrisch bewustzijn of een persoonlijk streven dat op morgen is gericht en vandaag vergeet voortkomt, we komen tot de vervulling, tot het beantwoorden aan het doel van ons bestaan.

Het is natuurlijk mogelijk om hier nu alle Bijbelspreuken erbij te gaan halen, die er te bedenken zijn - sommige van mijn collega's hebben er een handje van - ik voor mij vind het niet leuk. Per slot van rekening, de men-

sen kunnen de Bijbel zelf lezen, als ze leren hem te interpreteren. En als ze het niet doen, laten ze dan zoeken naar de wijsheid, die het leven zelf geeft; die is net zoveel waard. Want de waarheid is altijd dezelfde en de krachten, die het leven activeren, zijn altijd dezelfde en het scheppend vermogen, dat grote Onbekende, is altijd hetzelfde, onverschillig hoe wij het nu leren kennen of hoe we het benaderen.

Maar we moeten één ding in onszelf vinden: dat is de harmonie met het Al. We moeten een ogenblik vinden, waarin we elk gevoel van verlatenheid overwinnen, zodat we nimmer - zoals de mensen ervan hebben gemaakt - roepen: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Ge mij verlaten?" Want dat is kolder, dat is dwaasheid, dat is waanzin. Maar dat we beseffen dat zelfs ons lijden - hoe zinloos het misschien ook geleken mag hebben, dat Jezus, die nog zoveel wonderen en zoveel goed had kunnen doen, aan het kruis moest sterven - zin heeft in het geheel. Dit moet ik zien als deel van een grote harmonie. Ik leef hierin en dan kan ik zeggen: "Mijn God, mijn God, wat hebt Ge mij vereerd!"

Daarop komt het eigenlijk neer. En dan kunt u alle andere bijbelse voorbeelden wel terzijde gooien. En mag ik u nog een raad geven, nu we toch zo bezig zijn?

Ik weet dat een hele hoop mensen zeggen: We moeten uitgaan van de christelijke leefregels, van de christelijke gedachte. Wanneer u dat doet alleen uitgaande van het z.g. Nieuwe Testament, dan zult u alles, wat er vanmorgen is gezegd als waar ondervinden. Dat staat erin, dat komt eruit voort. Maar de mens, die teruggrijpt naar het Oude Testament, naar een verbond met een vertoornde en verbitterde God, naar een uitverkiezing, die nooit waar kan worden gemaakt, die mens gaat ten onder in zijn Christendom.

Christen zijn wil niet zeggen: méér zijn dan een ander, een uitverkorene zijn of door een wraakzuchtige God worden beschermd en eventueel veroordeeld. Het wil zeggen: Leven met de Vader; het Koninkrijk Gods in je dragen en de hele rest. En wie dat vindt, die zal beseffen hoe onbelangrijk de verschijnselen van het leven zijn. En omdat ze zo onbelangrijk zijn, zal hij ze kunnen aanvaarden, zoals ze bestaan en ze niet meer proberen te maken tot iets, dat ze niet kunnen zijn. Dan leef je werkelijk in vrijheid. En wie in vrijheid leeft, in vrijheid streeft en daardoor de juiste harmonie vindt, die is eeuwig; en voor hem is het heden de steeds weer in het "ik" zich herhalende bevestiging van de eenheid met de cosmos.

Ik geloof, dat ik het daarbij kan laten. Het is misschien geen zwaarwichtige les en u vindt het waarschijnlijk een hele hoop dode woorden, maar dat komt, omdat het voor ons zo verduveld moeilijk is om u in woorden duidelijk te maken wat pas gaat leven, als u het zelf tot praktijk maakt. Want laat ik dit slotwoord er nog even aan toevoegen:

Elke theorie is waanzin, tenzij ze in praktijk gebracht zichzelf bevestigt. En aangezien wij onze theorie niet voor u in praktijk kunnen brengen, hoop ik dat u haar zelf zult bevestigen en dat u het mij niet kwalijk neemt, dat ik nu overga tot het laatste gedeelte dat - zoals gebruikelijk - bestaat uit een door u te geven onderwerpje, waarmee we de bijeenkomst sluiten.

x Kunt u een definitie geven van het woord "heilig"?

- Ja, ik kan er wel een definitie van geven, maar ik ben bang dat u het niet leuk vindt, want die hoort hier helemaal niet bij. Weet u wat heilig is? Een menselijke vaststelling van onaantastbaarheid omtrent waarden, die ze niet begrijpen of een toekennen van eigenschappen en waarden aan iets, waarvan ze het werkelijke wezen niet beseffen. Wat is heilig? Heilig is de afgod, die de mens aanbidt, omdat hij de werkelijkheid niet durft aanvaarden. Op het ogenblik, dat ik zeg dat iets heilig is, zeg ik dat het meer of anders is dan iets anders. Wanneer ik zeg, dat alles in God is, dan kan ik niet zeggen dat het een meer in God is dan het andere; dan kan ik dus niet zeggen, dat het een heilig is en het ander niet. Alle dingen zijn even heilig, omdat ze gelijkelijk in God leven; en wij kunnen ten hoogste door ons bewustzijn de heiliging van

het contact met het Goddelijke in onszelf realiseren of verwerven. Maar op het ogenblik dat we haar buiten ons aan iets anders of aan een ander gaan toekennen, scheppen we een illusie, waardoor we over het algemeen proberen te ontsnappen aan onze eigen verplichtingen tegenover het groot-Cosmische.

Hoe meer we geneigd zijn om ons allerhand illusies te gaan vormen, des te meer zijn we geneigd - neem me alweer niet kwalijk dat ik het zeg - om allerhand woorden te gaan gebruiken. Dan spreken we met grote woorden over "de grote liefdevolle Christusgedachte", "de Christusgeest in mij", "de werking van de cosmische, goddelijke liefde" en "de lichtende Stralen op de mensheid" en dan bedoelen we in feite: Ik wil nu wel het goede, maar laat een ander het nu maar eens even doen. Of we bedoelen: Natuurlijk, het goede is overal op de wereld, maar in mij is het wel bijzonder sterk. In beide gevallen maken we een vergissing. Want God is in alle dingen. God leeft overal. God heiligt alles; en wij kunnen niets anders doen dan God erkennen in alle dingen en zo de werking van het Goddelijke ervaren in het andere, zonder daaraan onze eigen maatstaven op te leggen of haar overigens uit de normale wereld a.h.w. te verwijderen.

Neem me niet kwalijk, ik wilde het graag even zeggen.

-:-

DE FAKKEL.

Een walmende fakkel gloort in het duister.
En in een rook en gloed, vertullend luister.
herinnert hij slechts vaag
aan de schoonheid van het morgenlicht.
En toch, wie in het donker is verdwaald
ziet in de fakkel al een ster,
die van ver zijn weg bepaalt
en zo hij met zich een fakkel draagt,
zijn schreden richt en kennen doet het pad,
beseffen doet waarheen hij gaat.
Wie in zich dan de fakkel branden laat
van eigen rede, van eigen wezen, van eigen
kennen en beleven,
zal uit dit licht de weg beseffen,
die door de cosmos is geschreven
als juist zijn pad en zijn bestemming.

Maar al te vaak komt dan de waan:
Dit is der kennis fakkel, die moet ik verdergeven,
want dit is 't enig licht en enige werkelijkheid
in het menselijk leven
of in het geestelijk bestaan.
Ja, dit is gloed en glans van 't allerlaatst gericht
en allerhoogste kracht.
En toch is fakkel slechts een draagbaar vuur, dat voor
een korte wijl
in het uur der nacht vervangt het ware licht.
Gij hebt de kennis
en misschien in u het innerlijk weten: het fakkellicht,
waardoor ge het leven
en de weg, die gij moet gaan wat beter nog verstaat.
Het is iets, dat ge anderen als licht kunt geven,
doordat ge 't aan uw eigen glans ook in een ander gloed
en licht
in het "ik" ontvlammen laat.

Maar al zouden alle mensen tezamen met hunne lichten saamedreven worden tot één lichte gloed, dan wordt deez' nog gedoofd, wanneer het duis-

ter van zijn heerschappij slechts door één glans van cosmisch licht, een straal van goddelijke kracht slechts wordt beroofd.

Daarom, laat ons de fakkel van het innerlijk beseffen dragen.

Laat ons de kennis geven van mens tot mens en van geslacht tot geslacht en van sfeer tot sfeer. Maar laat ons beseffen: Dit is alleen zolang ons nog de nevelen van het duister plagen. Want goddelijk Licht is méér en méér en heel veel meer.

Laat ons de fakkel geven aan een ieder, die het licht met zich wil nemen. Maar niet zij het fakkellicht ons doel en hoogste besef. Het verteren van de sluier, die wij Maya heten, het verscheuren van de nevel tussen ons en God, dat is het doel van eigen zijn, dat is de zin van het bestaan, het breken van de ban, het gaan tot nieuwe wereld, nieuwe kracht en nieuw beseffen in 't ware cosmische licht. En 't vervullen van dit levensdoel, het vervullen van deez' plicht, het wordt bevorderd vaak, wanneer wij - nog gevangen in de nevelen van waan - de fakkel van het eerste weten hebben.

Ik geloof, dat ik daarmee uw fakkel op zijn juiste plaats heb gezet en goed heb gedefiniëerd.

Vrienden, leven wil zeggen: de werkelijkheid nog niet volledig beseffen, zolang je nog mens bent of in een vormkende wereld of sfeer leeft. Pas op het ogenblik dat het goddelijk Licht volledig in de plaats treedt van ons eigen licht, zullen we beseffen, hoe zeer we tekort zijn geschoten in het werkelijk geven van licht. Maar dat betekent nog niet, dat we daarom in het duister moeten wachten tot ergens het licht komt; want door de werelden van waan trekken wij naar de waarheid. Uit onbewustzijn en misleiding, uit chaos en ongevormdheid trekken wij naar de vorming. Uit de zwaarte van de materiële vastheid trekken wij naar de oneindige lichtheid van de etherische ether. En op deze weg mogen wij inderdaad onze fakkel van kennis dragen, mogen wij onze lichtbron van wijsheid trachten te geven aan zoveel mogelijk mensen, opdat niemand in een afgrond valt zonder hem te zien, opdat een ieder zijn weg kan vinden.

Maar laten we nimmer zeggen, dat wijsheid, dat kennis het doel zij. Laat ons beseffen, dat zij slechts de middelen zijn om de cosmische werkelijkheid, het cosmisch licht, de eenheid met het Al-zijnende te beseffen en in waarheid - volgens ons wezen en het doel waarmee we geschapen zijn - onze plaats in de lichtende wereld bewust in te nemen; kennend heel het Al, kennend de kracht, die het Al heeft voortgebracht en zo zijnde waarlijk verbonden met het zijnde, Straal van licht, die uitgaat van het lichte en in de werelden, waar duister leeft, niet slechts een fakkel mag ontsteken, maar moge breken de nevelen van waan.

Ik geloof, vrienden, dat er onder ons-in de geest hier aanwezig en misschien ook in de stof aanwezig - er zijn voor wie de taak de fakkel verder te dragen binnenkort duidelijk zal worden. Er zijn er, die nu misschien denken, dat het licht wel terzijde kan worden gesteld; dat ze genoeg hebben gedaan en ze zullen wel denken, dat je zonder dat licht niet kunt verdergaan. Laat ons daarom gezamenlijk zeggen:

Totdat wij de sluiers van waan hebben verdreven en Gods licht in de werkelijkheid treedt, zullen wij trachten met het beperkte licht, dat we bezitten en de beperkte kracht, die we hebben te dienen, licht te geven - hoe beperkt ook - aan anderen, opdat wij in staat zullen zijn het duister te verdrijven.

En daarmee neem ik afscheid. Ik mag nogmaals een toespeling maken op het eerste onderwerp, hopen dat wij niet in heiligheid zullen trachten onze wegen te gaan of het leven zullen trachten te heiligen, maar dat we bewust en naar beste weten in ons de fakkel van innerlijk licht en besef zullen dragen, totdat we ontwaken tot de dag en dat we gezamenlijk gaande veel licht mogen scheppen voor zeer velen, opdat de cosmische dag naderbij moge komen. Wij hopen, dat we u ook in het vervolg met onze zeer bescheiden fakkel (misschien is het maar een blaker met een kaarsje) zullen mogen bijlichten, opdat ge uw pad naar de waarheid gemakkelijker moogt vinden. Tot ziens.

:--:

Zelf-sijpelende woorden als stroop wellen over de kansel en wellen over het kerkelijk gelaat van een ieder, die gapend en in zich slapend doet, of hij wijdingsvolle woorden verstaat.

Dan klinken de klanken van diepe gezangen, van woorden van cosmische wijsheid en God...en niemand begrijpt en wil ze begrijpen, want uit deze kwallige volheid kan rijpen slechts een woord, dat vergaat in de cosmos als snot.

Slapheid en eigenwaan, eigendunk, zelfzucht, zelfverheffing, zij hebben het woord; en zo wordt in de preek de werkelijke wijding, de Schepper, de leer en de cosmos vermoord.

Maar als je wilt breken met rhetorische wetten, met zelfvoldaanheid en wond're klanken spreekt uit je hart en met heel je wezen, dan vind je gehoor en de cosmos je dank.

Dan geen zoetsappige zijge woorden, die glijen, maar een woord als een vonk, dat spreekt tot een hart.

En niet zoete aanvaarding van alle ideeën, maar fel als een degen een denkbeeld, dat tart.

Niet 't gezapige lijden, het diepe aanvaarden, maar het felle verzet, dat de waarheid zoekt, totdat uit het woord, dat geen preek wil worden, de waarheid eindelijk de mensen zoekt.

Want waarheid, ze wordt niet in woorden gevangen vol van wijding, van zalving en dank. Die blijven alleen maar lege geluiden; dat is alleen maar een leegheid van klank.

Maar een ziel, die spreekt en een hart vol geloof en een wezen met sterkte, aanvaardend zijn God, maar strijdend om het lot in zichzelf te vormen, overschrijdend de al te gezapige normen, dat spreekt tot de mens en dat spreekt tot zijn God.

Dat bouwt er de klank en de magische keten, waar heel de cosmos erkennend kan weten: Hier wordt er herboren een deel van God. Hier vindt een wezen op het laatst weer zijn plaats te midden van Al in het eeuwig bestaan.

De felheid van leven, van spreken en streven, wordt waarheid.

Zoet zijg gepreek is een waan.

Ja, er is er één, die het met me eens is; en wat de rest betreft, hoop ik er maar het beste van. Daarom zal ik nog een heel klein stukje eraan toevoegen; niet veel, maar een paar woorden.

Kijk eens, als ik geloof in God en leef uit God, dan zal ik Zijn naam noemen, natuurlijk, dat mag ik. Maar ik zal niet blijven doorsijbelen over Hem en Zijn kracht en Zijn werken, want die zijn in mij. Het is niet noodzakelijk, dat ik bezig ben over wat God doet. Ik doe wat God wil, dat ik doe en dat is belangrijk.

Wie God leeft in de daad, leert Gods wezen verstaan. Die breekt de ketens van dwaasheid en waan en draagt in het woord, in gedachte en daden de lichtende kracht van God, de genade der eeuwigheid; en deze wint de strijd met zichzelf en met het onbegrepen Al. Dat is de waarheid, zoals ik haar bekijk, vrienden.

En nu voor de tijd, die ik volgens uw idee heb verknoeid, mijn excuses. Mijn dank voor het begrip, dat u hebt gehad voor sommige van mijn woorden. En ik geloof, dat het voorlopig afgelopen is met deze manier van causeren, die ik vanmorgen nog heb gebruikt. Mag ik zeggen, dat het mij vaak een genoegen is geweest om zo te mogen praten en dat ik hoop, dat het ook voor u zo was. De lering en de wijding (geen wijdingspreek) zullen hopelijk een even duidelijk beeld en een even duidelijke reactie in u schep-
pen als mijn lezing van vanmorgen. En wanneer dat het geval is, kunnen we allen tevreden zijn.

:--: